

DANI

Prvi čovjek Vlade FBiH
nastavlja zbunjivati javnost

NOVALIĆA TRESE STRUJA

BOSANSKOHERCEGOVAČKI NEWS MAGAZIN • SARAJEVO

www.bhdani.com

ISSN: 1512-5130

Printed in BiH

HR 15 KW, SRBIJA 10 JUI, GRNA 60RA 1.5 EUR, D 28 EUR, A 3.4 EUR, OH 10.5 PHP, HRA 2.9 EUR, B 3.2 EUR, T 2.5 EUR, LUK 3.2 EUR, NL 3.2 EUR, S 34 SEK, N 32 NGKA, DV 25 DPAK, USK 45 T BR, 945 T 24, 7 2005, 10.3 MM

Dr. Franjo Komarica

ŠTO DOLIKUJE VOLOVIMA, NE DOLIKUJE HRVATIMA

MARKO ŠELIĆ MARCHELO DEMOKRATIJA NA BALKANU JE TEROR VEĆINE

Dr. Franjo Komarica

Što d ne d

Razgovarao: **Josip Vričko**

DANI: Oče biskupe, period uoči, za vrijeme, pa i neposredno nakon posjete Svetog Oca Sarajevu probudio je, ako ništa a ono kod nepopravljivih optimista, nadu kako bi Bosna i Hercegovina u skoroj budućnosti, ipak, mogla postati, ako ne bolja, onda makar normalnija država od one u kojoj živimo. Tako je, naime, bilo ozračje. No, ubrzo se vidjelo kako smo se, zapravo, uzalud nadali. Verbalni rat, započet negiranjem genocida službenog Beograda (i Banje Luke) dobio je epilog u Vijeću sigurnosti UN-a. A onda se dogodio incident u Potočarima! Nakon kojega svjedočimo kako stare rane nisu zarasle. Dapače!

KOMARICA: Nedavni dolazak k nama pape Franje, kao dokazanog moralnog autoriteta - ne samo kod katolika, nego i brojnih nekatolika diljem svijeta - bio je dragocjeni dar Neba za sve istinske graditelje mira. A takvih je zasigurno mnogo u ovoj napačenoj zemlji. Osobno sam rekao Svetom Ocu u Sarajevu, kako sam novinarima, pred njegov dolazak, govorio kako "papa nema čarobni štapić s kojim bi pacificirao one ratoborne među nama - bilo domaće ili strane - koji imaju veći utjecaj na proces liječenja još uvijek nezacijeljenih rana iz zadnjeg rata". Pojasnio sam, kako je sâm njegov dolazak, kao međunarodno priznatog mirotvorca i graditelja mostova prijateljstva i zajedničkog života među ljudima i narodima snažna podrška i poziv svima nama, a u tu svrhu će služiti zacijelo i sve njegove poruke i geste. Papa Franjo se "potpuno složio" s tom mojom tvrdnjom i nadodao: "Stekao

Dolikuje volovima, Dolikuje Hrvatima

Biskup banjolučki za *Dane* govori kako međunarodna zajednica u BiH - na Hrvatima - primjenjuje drevno pravilo starih Rimljana: "Što dolikuje Jupiteru - glavnom rimskom božanstvu - ne dolikuje volu - kojeg se žrtvuje tom božanstvu", ali i o tomu mogu li novopromovirani pomiritelji dati ono što, zapravo, nemaju

sam dojam da vaši političari i drugi dužnosnici mogu vrlo konstruktivno zajedno raditi kad hoće".

Događanja koja spominjete zasigurno nisu na "istoj valnoj dužini" s dobronamjernom gestom pohoda poglavara Katoličke crkve, nego u duhu brojnih dosadašnjih poteza međunarodnih i domaćih egoističkih i ekskluzivnih utjecajnih krugova koji djeluju u duhu od njih proklamirane i do sada provedene devize: "Što gore, to bolje".

To je duboko nehumano od strane dotičnih utjecajnih krugova, a vrlo štetno za cjelokupno stanovništvo naše zemlje, za njegovu sadašnjost i budućnost.

DANI: Više puta ste isticali kako bez priznanja istine, nema ni istinskog pomirenja. Usto, postavljate se i pitanje: tko su pomiritelji?! Zar oni - kao u slučaju Vučić! - koji su bili akteri rata, te poslijeratni radikali i bliski suradnici optuženih za ratne zločine?

KOMARICA: Drevna poslovice kaže da "niko ne može dati ono što nema". Tko u sebi nema snage i volje da bude branitelj i promicatelj maksimalno objektivno utvrđene istine, primjene i u praksi međunarodnog prava, a pogotovo spremnosti na praštanje i pomirenje, taj može biti samo deklarativni branitelj i promicatelj, a ne i istinit, vjerodostojan, učinkovit. Zajedno s Vama i svim stanovnicima naše zemlje svjedok sam sve ove poratne godine

Tko u sebi nema snage i volje da bude branitelj i promicatelj maksimalno objektivno utvrđene istine, primjene i u praksi međunarodnog prava, a pogotovo spremnosti na praštanje i pomirenje, taj može biti samo deklarativni branitelj i promicatelj, a ne i istinit, vjerodostojan, učinkovit

da su međunarodni, utjecajni "mirotvorci" nagradili brojne zločince i njihova zlodjela, a njihove žrtve kažnjavali i danas kažnjavaju! Tužno i ružno! Istinsko i učinkovito pomirenje mogu, a i morale bi inicirati one žrtve zločina koje su u stanju opraštati. A zločinci bi se trebali potruditi pokajati se za učinjena zla i tražiti oprostjenje te nadoknaditi štetu - ukoliko je to uopće moguće.

DANI: Vratimo se, molim Vas, još jedanput na Papin pohod Sarajevu. Predsjednik RS-a Milorad Dodik je, u želji da minimizira taj veličanstveni događaj, kazao kako je na Koševu 7. lipnja, među 70.000 vjernika, bilo samo njih 1.000 iz Sarajeva. Jer, veli, u tom gradu danas nema kršćana. No, prema crkvenim statistikama od 31. prosinca prošle godine, u sarajevskom je dekanatu živjelo 12.370, a u samom glavnom gradu 12.026 katolika. Dok, primjerice, u Republici Srpskoj živi 9.355 katolika. Dakle, javio se pravik (katolički) dušebrižnik...

KOMARICA: Podsjetio bih Vas i u ovom slučaju na poznatu narodnu mudrost: "Ne pada snijeg da pokrije svijet..." Svatko ima pravo pokazati svoje pravo lice i vladati se u duhu one narodne: "Kažem ti, da ti meni ne kažeš..." **DANI:** Vaša upozorenja o katastrofalnom položaju najmalobrojnijeg konstitutivnog naroda, osobito u RS-u, traju koliko

i sam taj proces, kojega je svjedobno kardinal Puljić nazvao "curenjem Hrvata". No, na prošlotjednom banjolučkom zasjedanju Biskupske konferencije BiH bili ste, čini mi se, najizravniji. U vrijeme kada se osporava srebrenički genocid, podsjetili ste na, više-manje, prešućeni genocid koji je zadesio Banjolučku biskupiju. Kazali ste, naime, kako ni nakon 20 godina službene državne vlasti i međunarodni zaduženi predstavnici gotovo ništa ne čine da se javno prizna ničim izazvano, ali temeljito provedeno, uništenje vjerske skupine ljudi, tj. Katoličke crkve u dvije trećine ove biskupije, koja se nalazi na području RS-a. Prema međunarodnom pravu, kazali ste, zločin za djelo učinjeno s namjerom da se potpuno ili djelomično unište narodne, vjerske ili etničke skupine ljudi naziva se genocid. Predsjednik, a neki misle i vođa, etnitieta u kojem je genocid proveden, nije se oglasio nakon Vašeg stava - poruke. Možda nema kad od sazivanja referenduma?!

KOMARICA: Više je nego očito da se u spomenutoj drami potpuno uništavanja jednog domicilnog, hrvatskog naroda i s njim jedne - u svijetu priznate vjerske zajednice - Katoličke crkve primjenjuje drevno pravilo starih Rimljana: "Što dolikuje Jupiteru - glavnom rimskom božanstvu - ne dolikuje volu - kojeg se žrtvuje tom božanstvu".

Mnogo puta sam takav nehuman, necivilizacijski stav prigovarao predstavnicima međunarodne zajednice. A oni su mi cinično znali odgovoriti da mi, tj. katolici u BiH, za njih nismo ni "volovi"; jer i "volovi" imaju neka "prava" dok ne budu žrtvova-

ni - da jedu, da piju, preživaju, odmaraju... Mi smo za te današnje samozvane bogove - tako mi neki utjecajni od njih rekoše - tek "kamenčići na njihovoj stazi koji im smetaju", te nas moraju svojim nogama šutati s puta da mogu hodati bez smetnji! "O tempora, o mores!" bez prešutnog odobrenja, pa i aktivne podrške nekih utjecajnih međunarodnih aktera, ne bi se naši domaći političari i državne institucije (tužilaštvo, sud i dr.) tako prema nama smjeli ponašati - da sve ove godine nitko ne odgovara niti namiruje ogromnu štetu - učinjenu što fizičkim uništavanjem, što na druge načine zatiranjem fizičke nazočnosti članova "konstitutivnog!" hrvatskog naroda i službeno priznate Katoličke crkve u ovoj zemlji!

DANI: Usto, Biskupska konferencija je konstatirala kako prijeti potpun nestanak katolika u toj polovini Bosne i Hercegovine, ukoliko entitetske i lokalne vlasti ne promijene svoj odnos. To je, po mom sudu, teško očekivati, jer to "curenje" nekima ide naruku. Pa, zar ti isti nisu očekivali kako će i rezultati popisa pokazati da je Hrvata ostalo još "samo za pokazivanje"?!

Preliminarni rezultati su ih, ipak, razočarali - pa, eto, nikako da dobijemo i službene... Dijelite li moj pesimizam?

KOMARICA: Još prije izbijanja rata meni je službeno dano na znanje kako su ondašnji samoproglašeni politički "bogovi" zaključili - između ostalog - kako moja biskupija mora nestati! Već četvrt stoljeća sam neposredni svjedok da se taj pakleni plan nad miroljubivim pripadnicima moje biskupije sistematski i dosljedno ostvaruje. Bezbrojne miroljubive akcije, apeli i molbe koje sam sve to vrijeme poduzimao u zemlji i inozemstvu, a sa mnom zajedno mnogo puta i na mnogo mjesta i načina i moji suradnici, te drugi članovi naše Biskupske konferencije, do sada su samo "uspjeli" spriječiti i definitivno brisanje svih tragova mnogo stoljetne ovašnje nazočnosti Katoličke crkve. Brojnim prognanim katolicima koji su godinama na sve načine tražili da im se omogući održivi povratak, ta mogućnost im je ciljano bila uskraćivana - izostankom nužne političke, pravne i ekonomske pomoći od strane svih garnitura

Nikada nisam prihvatio niti ću prihvatiti nekog političara - ni domaćeg ni stranog - da mi bude "bog", i da ja bez pogovora moram prihvatiti njegovo "bogovanje" nada mnom

domaćih i stranih dužnosnika. Nerijetki su u međuvremenu umrli od čemera i žalosti zbog nemogućnosti povratka na svoju očevinu i u svoj rodni kraj. A također, nerijetki su se uspjeli uvjeriti - nažalost - i od strane političkih predstavnika iz vlastitog naroda - da definitivno odustanu od daljnjeg inzistiranja na povratku u rodni kraj. Ipak, ima nemali broj i onih, koji su i nakon više od dva desetljeća prisilnog izbjivanja izvan rodnog mjesta, uporni u želji da se u njega vrate.

DANI: Konstatirana je, također, na toj konferenciji u Banjoj Luci i grobna šutnja najvećeg broja hrvatskih predstavnika u vlasti BiH? Dojam je kako je Republika Srpska, osim u predizbornima kampanjama, zaboravljena od "službenog Mostara". Uostalom, i u Federaciji Hrvata katolika ima uglavnom u zapadnoj Hercegovini, te nešto (malo) u livanjskom kraju...

KOMARICA: Mnogo puta su mi moji sugovornici - ne bez ironije - znali reći, kako su nas, Hrvate, odnosno katolike u entitetu RS, prekržili i službeni politički predstavnici iz redova naših sunarodnjaka, te da nemam što očekivati ni od njih, tj. političkih dužnosnika iz redova drugih naroda.

Odgovaro sam im da nikada

nisam prihvatio niti ću prihvatiti nekog političara - ni domaćeg ni stranog - da mi bude "bog" i da ja bez pogovora moram prihvatiti njegovo "bogovanje" nada mnom. Ja sam građanin ove zemlje, koja je domovina moja i ovog grada koji je rodno mjesto moje i brojnih generacija mojih predaka. I zato uporno tražim od svih službenih predstavnika vlasti - u mome gradu i državi - bez obzira na njihovu nacionalnu ili stranačku pripadnost - da mi omoguće uživanje svih mojih neupitnih osnovnih ljudskih prava i građanskih prava i sloboda.

DANI: U tom kontekstu, kako vam se čini višekratno proklamirano strateško partnerstvo HDZ-a BiH i SNSD-a, najjačih, a Dragan Čović bi kazao stožernih stranaka Hrvata i Srba?

KOMARICA: Svatko ima pravo ulaziti u partnerstvo i zajedničke akcije s drugima. Svako povijesno razdoblje poznaje također i duboko nemoralna, pa i zločinačka partnerstva i saveze. Bezbrojne tisuće, pa i milijuni ljudi su zbog tih i takvih saveza stvarno patili, pogotovo onda kada nije u isto vrijeme bilo i konstruktivnih i humanih partnerstava i saveza, koji bi stili dostojanstvo i prava svakog čovjeka i svake etničke ili vjerske zajednice - bez prav-

Svatko ima pravo ulaziti u partnerstvo i zajedničke akcije s drugima. Svako povijesno razdoblje poznaje također i duboko nemoralna, pa i zločinačka partnerstva i saveze. Bezbrojne tisuće, pa i milijuni ljudi su zbog tih i takvih saveza stvarno patili, pogotovo onda kada nije u isto vrijeme bilo i konstruktivnih i humanih partnerstava i saveza

ljenja ikakve razlike među njima. A gdje su danas u ovoj zemlji takva partnerstva i takvi savezi?! **DANI:** Često ste govorili (i) o sramotnoj ulozi međunarodne zajednice. Uz ino, svjedočili ste i kako su Vam osobno priznali da se Hrvati, osobito oni u Banjoj Luci, kažnjavaju što su se drznuli ostati u svom zavičaju. Usprekli, dakle, raznim konstrukcijama - briselskim ili nekim drugim. Slijedom čega se mora konstatirati kako je jednom narodu, u biti, oduzeto temeljno ljudsko pravo - pravo na dom, na zavičaj.

KOMARICA: Hvala Vam za ovo Vaše - javno iskazano - intelektualno poštenje. Tragična je i nepopravljiva šteta što su brojni intelektualci i utjecajni ljudi i društveno političke institucije - i hrvatskog naroda u našoj zemlji, ali i u susjednoj Hrvatskoj, koja kao država ima i svoju ustavnu obvezu i kao supotpisnica daytonskog ustava za BiH, dodatnu obavezu štiti i promovirati sva temeljna ljudska prava i slobode Hrvatima u njihovom rodnom kraju u svim dijelovima naše zemlje. Mi biskupi ćemo ponovno inzistirati kod svih relevantnih političkih i zakonodavnih državnih i entitetskih institucija - u zemlji i inozemstvu - da se konačno jasno i u duhu obveza koje im nalaže međunarodno

Mnogo puta su mi moji sugovornici - ne bez ironije - znali reći, kako su nas, Hrvate, odnosno katolike u entitetu RS prekrizili i službeni politički predstavnici iz redova naših sunarodnjaka, te da nemam što očekivati ni od njih, tj. političkih dužnosnika iz redova drugih naroda

dno pravo i važeći međunarodni akti izjasne i zauzmu za sprječavanje dovršetka isplaniranog i sustavno provođenog iskorjenjivanja bosanskih Hrvata i s njima Katoličke crkve - tj. genocida, memoricida i kulturocida nad njima. **DANI:** Položaj Hrvata katolika je, vidjeli smo i u ovom razgovoru, katastrofalan. Znam, međutim, da Vi nikad nećete odustati, čak i usprkos tomu što je, kako ste nedavno upozorili, samo jedna trećina Vaše biskupije u "normalnom stanju", a da su dvije trećine zapravo "veliki starački dom". Ipak, ima li trenutaka kada klonete, pomislite da vodite izgubljenu bitku? Osobito, znamo li da mladi sve češće odlaze iz Bosne.

KOMARICA: Moja je dužnost i kao čovjeka i kao vjernika biti vjerdostojan u službi Božje objavljene istine o dostojanstvu svake ljudske osobe, svakog naroda, rase i klase, te braniti i promovirati tu istinu. Svjestan sam pritom svojih velikih osobnih ograničenosti, a i svakodnevno nailazim na razne i brojne objektivne prepreke u obavljanju te odgovorne službe. Trudim se što manje sagriješiti pred Bogom grijehom propusta, tj. da mogu što dobro učiniti drugim ljudima, a ne učinim. Čvrsto vjerujem u Božje milosrđe. Zahvalan sam Bogu za svu snagu i razne vidove pomoći koje mi šalje preko dobrih ljudi izbliza i iz daleka. Rezultat cjelokupnog mog života i rada najjpspravnije će procijeniti On, božanski Sudac. Njemu sam osobito zahvalan i za moju dragocjenu subraću svećenike. Tu mislim i na one starije, koji su, zajedno sa mnom, neposredno proživjeli sve dramatične godine rata i poraća i bili spremni da ih se muči i ubija, kao što se to učinilo i većem broju mojih ubijenih i teško mučenih svećenika, dokazanih mirotvoraca. Ali, isto tako i na mlađe "poratne" svećenike koji žive i djeluju u nezavidnima, ali ne i bezizlaznim životnim situacijama. Ako odlaze izvan ovdašnjih svojih biskupija i zemlje to čine na brojeve zamolbe biskupa iz "normalnijih" zemalja Europske unije koje oskudijevaju sa svećeničkim zvanjima daleko više nego naša domovinska "raspeta Crkva". Dakako, i to oni čine s dopuštanjem, odnosno zamolbom nas, domaćih svojih biskupa, a ne na svoju ruku niti prisilno. ■

